

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2019 оны 07 дугаар сарын 16
№27 /1080/

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

**Монгол Улсын
Ерөнхийлөгчийн
зарлиг**

**Зарим хүмүүсийг анхан шатны
шүүхийн шүүгчийн албан
тушаалд томилох тухай**

**Монгол Улсын
Засгийн газрын
тогтоол**

Журам батлах тухай

**Монгол Улсын
Засгийн газрын
тогтоол**

**Барилга байгууламжийн
норм, нормативын баримт
бичгийн ерөнхий тогтолцоо
батлах тухай**

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

250.	Шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 109	1005
251.	Зарим хүмүүсийг анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилох тухай	Дугаар 110	1006
252.	Шүүгчийн албан тушаалд шилжүүлэн томилох тухай	Дугаар 111	1006
253.	Зарим хүмүүсийг анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн шүүгч, Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд томилох тухай	Дугаар 112	1007
254.	Шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 113	1009

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

255.	Журам батлах тухай	Дугаар 77	1009
256.	Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн ерөнхий тогтолцоо батлах тухай	Дугаар 106	1022

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 06 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 109

Улаанбаатар
хот

Шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1, 18.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Өндөр насны тэтгэвэр авах насанд хүрсэн шүүгч Оросоогийн Зандрааг Улсын дээд шүүхийн шүүгчийн, шүүгч Пүрэвсүрэнгийн Батсайханыг Орхон аймгийн Эрүүгийн хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас тус тус чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 06 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 110

Улаанбаатар
хот

Зарим хүмүүсийг анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилох тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.5 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Будын Отгонсүрэнг Өмнөговь аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Баянгийн Мөнхзаяаг Увс аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Болдбаатарын Батсайханыг Дорнод аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Цэрэнчимэдийн Амаргэрэлийг Сэлэнгэ аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Пүрвээгийн Ариунболдыг Чингэлтэй дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд тус тус томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 06 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 111

Улаанбаатар
хот

Шүүгчийн албан тушаалд шилжүүлэн томилох тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.5 дахь хэсэг, 18 дугаар зүйлийн 18.3.3 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

1. Дархан-Уул аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Төмөрхүүгийн Батжаргалыг Төв аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Өмнөговь аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Заминдийн Төмөрхүүг Дархан-Уул аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, Дундговь аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч Лхагвасүрэнгийн Хишигдэлгэрийг Булган аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд тус тус шилжүүлэн томилсугай.

2. Адил шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд шилжүүлэн томилох болсонтой холбогдуулан шүүгч Төмөрхүүгийн Батжаргалыг Дархан-Уул аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, шүүгч Заминдийн Төмөрхүүг Өмнөговь аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн, шүүгч Лхагвасүрэнгийн Хишигдэлгэрийг Дундговь аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас тус тус чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 06 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 112

Улаанбаатар
хот

**Зарим хүмүүсийг анхан болон давж заалдах
шатны шүүхийн шүүгч, Ерөнхий шүүгчийн
албан тушаалд томилох тухай**

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, 12 дугаар зүйлийн 16, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.4 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Хавсралтад дурдсан хүмүүсийг анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн шүүгч, Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2019
оны 06 дугаар сарын 07-ны өдрийн
112 дугаар зарлигийн хавсралт

**Нэг. Давж заалдах шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан
тушаалд:**

1. Жаргалсайханы Оюунтунгалагийг Нийслэлийн Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд.

**Хоёр. Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий
шүүгчийн албан тушаалд:**

1. Сангаагийн Отгонцэцэгийг Өмнөговь аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

2. Хаянхярваагийн Эрдэнэтуяаг Сүхбаатар аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

3. Лидагийн Одбаатарыг Сэлэнгэ аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

4. Лхагважаргалын Тунгалагийг Завхан аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

5. Цэрэннадмидын Батсүрэнг Нийслэл дэх Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд.

Гурав. Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд:

1. Доржийн Байгалмааг Архангай аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

2. Халамханы Мейрамбекийг Баян-Өлгий аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

3. Чойжоогийн Баярцэнгэлийг Баянхонгор аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

4. Цанжаагийн Үйтүмэнг Говь-Алтай аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

5. Дашцоодолын Нямбазарыг Дархан-Уул аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгч, Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

6. Даваагийн Уранчимэгийг Дундговь аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

7. Цэдэвдоржийн Оюун-Эрдэнийг Ховд аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

8. Лувсангийн Эрдэнэбатыг Хөвсгөл аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд.

Дөрөв. Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд:

1. Ягнайжавын Туулыг Дархан-Уул аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

2. Сэрдамбын Насанбуянг Сүхбаатар аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

3. Батаагийн Гэрэлмааг Баянхонгор аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд;

4. Баасанжавын Эрдэнэхишигийг Сэлэнгэ аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2019 оны 06 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 113

Улаанбаатар
хот

Шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.3.3 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Өөр шүүхийн шүүгч, Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалд томилогдсон тул Дашцоодолын Нямбазарыг Сүхбаатар дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 2 дугаар
сарын 20-ны өдөр

Дугаар 77

Улаанбаатар
хот

Журам батлах тухай

Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 26.10-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. “Засгийн газрын дотоод үнэт цаасны анхдагч, хоёрдогч зах зээлийн үйл ажиллагааны журам”-ыг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Энэ журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатарт үүрэг болгосугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Журам батлах тухай” Засгийн газрын 2014 оны 371 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

САНГИЙН САЙД

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

Засгийн газрын 2019 оны 77 дугаар
тогтоолын хавсралт

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ДОТООД ҮНЭТ ЦААСНЫ АНХДАГЧ, ХОЁРДОГЧ
ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ

Нийтлэг үндэслэл

Нэг. Ерөнхий зүйл

1.1. Энэ журмын зорилго нь Засгийн газрын дотоод үнэт цаас гаргах, арилжаалахтай холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Засгийн газрын дотоод үнэт цаас гаргахад Өрийн удирдлагын тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Төв банк (Монголбанк)-ны тухай хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомж болон энэ журмыг мөрдөнө.

1.3. Засгийн газрын дотоод үнэт цаас (цаашид “ЗГДҮЦ” гэх) гаргахад тухайн жилийн төсвийн тухай хууль, тухайн төсвийн жилийн зээллэгийн дээд хэмжээ болон Өрийн удирдлагын стратегийн баримт бичигт нийцсэн байх шаардлагуудыг хангасан байна.

Хоёр. Нэр томьёоны тодорхойлолт

2.1. Энэ журамд хэрэглэсэн дараахь нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

2.1.1. “Үнэт цаас гаргагч” гэж Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 26.2-т заасан этгээдийг;

2.1.2. “шууд оролцогч” гэж өөрийн болон шууд бус оролцогчийн нэрийн өмнөөс ЗГДҮЦ худалдан авах, худалдах иргэн, хуулийн этгээдийг;

2.1.3. “шууд бус оролцогч” гэж ЗГДҮЦ-ны арилжаа нь хөрөнгийн биржээр дамжин арилжаалагдах үед Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 36 дугаар зүйлд заасан шууд оролцогчоор дамжуулан ЗГДҮЦ худалдан авах, худалдах иргэн, хуулийн этгээдийг;

2.1.4. “арилжааны мэдэгдэл” гэж ЗГДҮЦ-ны нөхцөл болон арилжаалах хэлбэрийг дэлгэрэнгүй тусгасан жагсаалт бүхий зарлалыг;

2.1.5. “нээлттэй арилжаа” гэж үнэт цаас гаргагч нь арилжаа эрхлэгч этгээдээр дамжуулан олон нийтэд ЗГДҮЦ арилжаалах хэлбэрийг;

2.1.6. “хаалттай арилжаа” гэж үнэт цаас гаргагч нь арилжаа эрхлэгч этгээдээр дамжуулалгүйгээр шууд хөрөнгө оруулагчдад үнэт цаас арилжаалах хэлбэрийг;

2.1.7. “өрсөлдөөнт санал” гэж ЗГДҮЦ-ны анхдагч зах зээлийн арилжаанд хүү болон үнээр өрсөлдөхөөр ирүүлсэн саналыг;

2.1.8. “өрсөлдөөнт бус санал” гэж ялгавартай үнэтэй арилжааны үед амжилттай биелсэн өрсөлдөөнт саналын жигнэсэн дундаж хүүгээр, нэгдсэн үнэтэй арилжааны үед амжилттай биелсэн өрсөлдөөнт саналын таслагдсан хүүгээр тус тус биелэх саналыг;

2.1.9. “ялгавартай үнэтэй арилжааны хэлбэр” гэж өрсөлдөөнт бус санал нь тухайн арилжааны амжилттай биелсэн өрсөлдөөнт саналын жигнэсэн дундаж хүүгээр, өрсөлдөөнт санал нь тухайн шууд оролцогчийн ирүүлсэн хүүгийн саналаар биелэх ЗГДҮЦ-ны арилжааны хэлбэрийг;

2.1.10. “нэгдсэн үнэтэй арилжааны хэлбэр” гэж өрсөлдөөнт бус санал болон өрсөлдөөнт санал нь тухайн арилжааны амжилттай биелсэн өрсөлдөөнт саналын таслагдсан хүүгээр биелэх ЗГДҮЦ-ны арилжааны хэлбэрийг;

2.1.11. “ISIN дугаар” гэж үнэт цаасны олон улсын бүртгэлийн дугаарыг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ

ЗГДҮЦ-ны арилжаанд оролцогчдын чиг үүрэг

Гурав. Үнэт цаас гаргагчийн чиг үүрэг

3.1. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ны арилжаанд дараахь чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

3.1.1. ЗГДҮЦ-ны арилжааны хуваарийг энэ журмын нэгдүгээр хавсралтын дагуу бэлтгэн мэдээлэх;

3.1.2. ЗГДҮЦ-ны арилжааны мэдэгдлийг энэ журмын хоёрдугаар хавсралтын дагуу бэлтгэн мэдээлэх;

3.1.3. ЗГДҮЦ-ны арилжааны хуваарилалтыг хийх;

3.1.4. ЗГДҮЦ-ны төлбөр, тооцоонд хяналт тавих;

3.1.5. ЗГДҮЦ-ны арилжааны үр дүнг тухай бүр олон нийтэд мэдээлэх;

3.1.6. ЗГДҮЦ-ны үндсэн болон хүүгийн төлбөрийг хугацаанд нь төлөх;

3.1.7. ЗГДҮЦ-ны арилжаанд оролцогч этгээдүүдээс арилжааны мэдээлэл, ЗГДҮЦ эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл, судалгааг тухай бүр гаргуулан авах;

3.1.8. ЗГДҮЦ-ны зах зээлийг хөгжүүлэх, хөрвөх чадварыг сайжруулах чиглэлээр шаардлагатай бодлогын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

3.1.9. ЗГДҮЦ-ыг хугацаанаас нь өмнө буцаан худалдан авах, хөрөнгө оруулагчтай тохиролцож өмнө нь гаргасан ЗГДҮЦ-ны нөхцөлийг шинэчлэн тогтоох, хугацааг сунгах;

3.1.10. хууль тогтоомжид заасан бусад чиг үүрэг.

3.2. Үнэт цаас гаргагчийн шийдвэрээр ЗГДҮЦ-ны зах зээлд үндсэн дилер (primary dealer)-ийн тогтолцоог нэвтрүүлж болно.

3.3. Үндсэн дилерийн эрх, үүрэг, урамшуулал, ЗГДҮЦ-ны зах зээл дэх оролцоог энэ журамтай нийцүүлэн Үнэт цаас гаргагчтай байгуулсан гэрээний хүрээнд зохицуулна.

3.4. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ны анхдагч болон хоёрдогч зах зээлийн арилжааны зохион байгуулалтын нарийвчилсан нөхцөлүүдийг энэ журамтай нийцүүлэн арилжаа эрхлэгч этгээдтэй байгуулсан гэрээний хүрээнд зохицуулна.

3.5. ЗГДҮЦ-ны анхдагч болон хоёрдогч зах зээлийн үнэ, өгөөж, хүү тооцох болон арилжааны хуваарилалт хийх, ЗГДҮЦ-ыг хоёрдогч зах зээлээс буцаан худалдан авах аргачлалыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

Дөрөв. Арилжаа эрхлэгч этгээдийн чиг үүрэг

4.1. Арилжаа эрхлэгч этгээд нь Үнэт цаас гаргагчтай хамтран ажиллах гэрээний үндсэн дээр ЗГДҮЦ-ны арилжааг зохион байгуулах хуулийн этгээд байна.

4.2. Арилжаа эрхлэгч этгээд нь ЗГДҮЦ-ны арилжаанд дараахь чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

4.2.1. ЗГДҮЦ-ны арилжааг явуулах цахим системээр хангах, уг системийн найдвартай, шуурхай, аюулгүй байдлыг хангаж ажиллах;

4.2.2. ЗГДҮЦ-ны арилжааны хуваарь болон мэдэгдлийг үнэт цаас гаргагчаас хүлээн авч өөрийн цахим сүлжээгээр дамжуулан олон нийтэд мэдээлэх;

4.2.3. ЗГДҮЦ-ны арилжааг зохион байгуулах;

4.2.4. анхдагч зах зээлийн арилжаа эхлэхэд шууд оролцогчоос арилжаанд оролцох өрсөлдөөнт болон өрсөлдөөнт бус саналыг хүлээн авч үнэт цаас гаргагчид хүргүүлэх;

4.2.5. үнэт цаас гаргагчийн хийсэн ЗГДҮЦ-ны хуваарилалтын мэдээллийг тооцоо болон төлбөр гүйцэтгэгчид тус тус хүргүүлэх;

4.2.6. ЗГДҮЦ-ны арилжааны үр дүнг олон нийтэд өөрийн цахим сүлжээгээр дамжуулан олон нийтэд мэдээлэх;

4.2.7. хоёрдогч зах зээлийн арилжаа эхлэхэд шууд оролцогчоос ЗГДҮЦ худалдах, худалдан авах саналыг хүлээн авах;

4.2.8. ЗГДҮЦ-ны арилжааны анхдагч болон хоёрдогч зах зээлийн хандлагын талаар судалгаа, шинжилгээ хийж Үнэт цаас гаргагчийг мэдээллээр хангах;

4.2.9. ЗГДҮЦ-ны зах зээлийн ил тод байдлыг хангах;

4.2.10. хууль тогтоомжид заасан бусад чиг үүрэг.

Тав. Шууд оролцогчийн чиг үүрэг

5.1. Шууд оролцогч нь ЗГДҮЦ-ны арилжаанд оролцохдоо дараахь чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

5.1.1. арилжааны хуваарь болон мэдэгдлийг шууд бус оролцогчид хүргүүлэх;

5.1.2. ЗГДҮЦ-ыг анхдагч зах зээлээс худалдан авах, хоёрдогч зах зээлд идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулах;

5.1.3. шууд бус оролцогчийн эрхийг хамгаалах, түүнийг ЗГДҮЦ-тай холбогдох үнэн зөв мэдээллээр хангах;

5.1.4. худалдан авсан ЗГДҮЦ-ны төлбөр тооцоог тогтоосон хугацаанд гүйцэтгэх;

5.1.5. шууд бус оролцогчийн ЗГДҮЦ худалдан авах, худалдах саналыг хүлээн авч, түүнийг төлөөлөн ЗГДҮЦ-ны арилжаанд оролцох, арилжааны дүнг мэдээлэх;

5.1.6. ЗГДҮЦ худалдан авах, худалдах саналаа арилжаа эрхлэгч этгээдэд хүргүүлэх;

5.1.7. шууд бус оролцогчийн худалдан авсан, худалдсан ЗГДҮЦ-тай холбогдох мэдээллийг Үнэт цаас гаргагч, арилжаа эрхлэгч этгээдэд хүргүүлэх;

5.1.8. өөрийн болон харилцагч шууд бус оролцогчийн худалдан авсан ЗГДҮЦ-ны төлбөрийг хариуцах.

Зургаа. Шууд бус оролцогчийн чиг үүрэг

6.1. Шууд бус оролцогч нь ЗГДҮЦ-ны арилжаанд шууд оролцогчоор дамжуулан оролцоно.

6.2. Шууд бус оролцогч нь хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгчид эсвэл кастодиан дээр үнэт цаасны данстай байна.

6.3. Шууд бус оролцогч нь ЗГДҮЦ-ны зах зээлийн талаарх мэдээлэл, судалгааг шууд оролцогчоос авах эрхтэй.

Долоо. Бусад оролцогчийн чиг үүрэг

7.1. ЗГДҮЦ-ны хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгч нь үнэт цаас гаргагчтай гэрээ байгуулсны үндсэн дээр ЗГДҮЦ-ыг хадгалах, түүнтэй холбоотой бүртгэл хөтлөн үнэт цаас гаргагчийг шаардлагатай мэдээллээр тухай бүр хангана.

7.2. Төлбөр, тооцоо гүйцэтгэгч нь арилжааны хуваарилалт хийгдсэний дараа арилжаанд оролцогч талуудын гэрээ хэлцлийн дагуу төлбөл зохих төлбөрийг гэрээ тус бүрээр тодорхойлж, холбогдох санхүүгийн бүртгэл, тооцооллыг хийн энэ даалгаврын дагуу үнэт цаас худалдан авагчаас төлөх төлбөрийг үнэт цаас гаргагчийн дансанд шилжүүлнэ.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ

Засгийн газрын үнэт цаасны анхдагч зах зээлийн арилжаа

Найм. ЗГДҮЦ-ны анхдагч зах зээлийн ерөнхий зарчим

8.1. ЗГДҮЦ-ны анхдагч зах зээл дээрх нэрлэсэн үнийг үнэт цаас гаргагч тогтооно.

8.2. ЗГДҮЦ-ны арилжаанд оролцогч нь үйл ажиллагаандаа хууль тогтоомжийг мөрдөж, зах зээлийн зарчим, ил тод, шударга байдлыг хангаж ажиллана.

8.3. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ыг нээлттэй болон хаалттай хэлбэрээр арилжаалж болно.

8.4. Тухайн төсвийн жилд шинээр гаргах ЗГДҮЦ-ны хэмжээг багтаасан зээллэгийн дээд хэмжээний төслийг Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 26.3-т заасны дагуу Засгийн газарт санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, Улсын Их Хуралд Засгийн газар оруулна.

8.5. Тухайн төсвийн жилд шинээр гаргах ЗГДҮЦ-ны хэмжээг багтаасан Засгийн газрын зээллэгийн төлөвлөгөөний төсөл болон энэ журмын 8.10-т заасан Засгийн газрын шийдвэрийн төслийг Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 26.3-т заасны дагуу санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн Засгийн газарт оруулна.

8.6. Нээлттэй хэлбэрээр арилжаалах ЗГДҮЦ нь үндэсний мөнгөн тэмдэгт буюу төгрөгөөр илэрхийлэгдэнэ.

8.7. Нээлттэй арилжаа нь ялгавартай үнэтэй арилжаа болон нэгдсэн үнэтэй арилжааны хэлбэрээр зохион байгуулагдана.

8.8. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ыг хувьсах болон тогтмол хүүтэйгээр анхдагч зах зээлд арилжаалж болно.

8.9. ЗГДҮЦ-ыг нээлттэй хэлбэрээр арилжаалахад Үнэт цаас гаргагч арилжаа эрхлэгч этгээдийг сонгоно.

8.10. Үнэт цаас гаргагч нь зөвхөн энэ журмын 8.12, 8.13-т заасны дагуу эсвэл Засгийн газраас зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр хаалттай хэлбэрийн арилжааг зохион байгуулна.

8.11. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ны ээлжит бус арилжааг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний зөвшөөрлөөр арилжаа эрхлэгч этгээдэд хандан явуулж болно.

8.12. Үнэт цаас гаргагч нь Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 18.7-д заасны дагуу төсвийн улирлын чанартай орлогын дутагдлыг санхүүжүүлэх зорилгоор тухайн төсвийн жилд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй богино хугацаат үнэт цаасыг хаалттай арилжаагаар Монголбанкинд арилжаалж болно.

8.13. Үнэт цаас гаргагч нь Нийгмийн даатгалын тухай хуулийн 11.4-т заасны дагуу тухайн оны нийгмийн даатгалын сангийн төсвийн тухай хуульд заасан хэмжээнд багтаан хаалттай арилжаагаар ЗГДҮЦ-ыг нийгмийн даатгалын сангийн хөрөнгийн асуудлыг эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад арилжаалж болно.

8.14. Үнэт цаас гаргагч болон арилжаа эрхлэгч этгээдийн зүгээс ЗГДҮЦ-ны анхдагч зах зээлийн арилжаанд шууд оролцогчдыг үгсэн тохиролцсон эсхүл өндөр хүүгийн санал ирүүлсэн, мөн энэ журмын 3.5-д заасан арилжааны хуваарилалт хийх аргачлалын дагуу санал хуваарилах боломжгүй гэж үзвэл ирүүлсэн саналыг цуцлах эрхтэй.

8.15. Үнэт цаас гаргагч нь арилжааны мэдэгдэлд заасан хэмжээнээс бага хэмжээний үнэт цаасыг арилжаалж болох бөгөөд энэ талаар үндэслэл, тайлбарыг арилжааны үр дүнд тусган олон нийтэд мэдээлнэ.

8.16. ЗГДҮЦ-ны арилжааг эрчим хүчний саатал, програм хангамжийн гэмтэл, бусад давагдашгүй хүчин зүйлээс шалтгаалан цуцалж болно.

8.17. Үнэт цаас гаргагч нь анхдагч зах зээлийн арилжааг цуцалсан тохиолдолд хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгчид мэдэгдэж ЗГДҮЦ-ыг бүртгэлээс хасуулах бөгөөд арилжаа цуцлагдсан үндэслэл, тайлбарыг олон нийтэд мэдээлнэ.

8.18. Үнэт цаас гаргагч хугацаа нь дуусаагүй байгаа өмнө хийгдсэн арилжааг дахин нээж болох ба ингэсэн тохиолдолд арилжаа эрхлэгч этгээдэд мэдэгдэнэ.

Ес. ЗГДҮЦ-ны арилжааны хуваарь, арилжааны мэдэгдэл

9.1. ЗГДҮЦ-ны арилжааны хуваарийг Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 26.5-д заасны дагуу зээллэгийн төлөвлөгөө болон стратегийн баримт бичиг, тухайн төсвийн жилийн зээллэгийн дээд хэмжээнд нийцүүлэн Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

9.2. ЗГДҮЦ-ны арилжааны хуваарийг Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 26.1-д заасан зориулалтаас хамаарч тодорхой давтамжтай батална.

9.3. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ны арилжааны хуваарийг бэлтгэн баталгаажуулсны дараа үнэт цаасны хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгчид бүртгүүлэн ISIN дугаар авна.

9.4. ЗГДҮЦ-ны арилжааны хуваарийг үнэт цаас гаргагч, арилжаа эрхлэгч этгээдийн цахим хуудсаар болон бусад сувгаар, шаардлагатай тохиолдолд хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан арилжааны хуваарьт туссан эхний арилжааны өдрөөс ажлын 10-аас доошгүй хоногийн өмнө олон нийтэд мэдээлнэ.

9.5. ЗГДҮЦ-ны анхдагч зах зээлийн ээлжит болон ээлжит бус арилжааг урьдчилан зарласан арилжааны мэдэгдлийн дагуу товлосон хугацаанд тогтоосон хэмжээ, нөхцөлөөр явуулна.

9.6. Үнэт цаас гаргагч нь арилжааны өдрөөс ажлын 5-аас доошгүй хоногийн өмнө арилжааны мэдэгдлийг олон нийтэд зарлана.

Арав. ЗГДҮЦ-ны төлбөр, тооцоо

10.1. ЗГДҮЦ-ны арилжааны тооцоо гүйцэтгэгч нь арилжаа эрхлэх байгууллагын илгээсэн арилжааны хэлцлийн дагуу шууд болон шууд бус оролцогчдын төлбөрийн үүргийг нэг бүрээр болон нэгдсэн байдлаар тодорхойлон төлбөр гүйцэтгэх даалгаврыг төлбөр гүйцэтгэгчид илгээнэ.

10.2. Шууд оролцогч нь өөрийн болон шууд бус оролцогчийн өмнөөс худалдан авсан ЗГДҮЦ-ны төлбөрийг гүйцэтгэнэ.

10.3. Төлбөр гүйцэтгэгч нь тооцоо гүйцэтгэгчээс ирүүлсэн даалгаврын дагуу оролцогчдын төлбөрийг хийж гүйцэтгэх ба төлбөр хийгдсэн эсэх тухай мэдээллийг тооцоо гүйцэтгэгч, үнэт цаас гаргагч, арилжаа эрхлэгч этгээд болон хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгчид хүргүүлнэ.

10.4. Хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгч нь ЗГДҮЦ-ны төлбөр төлөгдсөн эсэх тухай мэдээллийг үндэслэн өмчлөх эрхийг баталгаажуулна.

Арван нэг. ЗГДҮЦ-ны бүртгэл

11.1. Хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгч нь үнэт цаасны олон улсын бүртгэлийн дугаар ISIN-ыг ЗГДҮЦ тус бүрт олгож, бүртгэл хөтөлнө.

11.2. Хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгч нь ISIN дугаарын задаргааг (үнэт цаасны нэр, нэрлэсэн үнэ, арилжаалагдах огноо, дуусах хугацаа гэх мэт) мэргэжлийн байгууллагад мэдээлнэ.

11.3. Хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгч нь энэ журмын 14.6-д заасны дагуу хоёрдогч зах зээлийн арилжааны мэдээллийг тухай бүр хүлээн авч, өмчлөх эрхийг баталгаажуулна.

Арван хоёр. Арилжааны үр дүн

12.1. Арилжаа эрхлэгч этгээд нь арилжааны санал хүлээн авах цаг дууссаны дараа шууд оролцогчдоос ирүүлсэн саналын мэдээг Үнэт цаас гаргагчид мэдэгдэнэ.

12.2. Үнэт цаас гаргагч нь энэ журмын 3.5-д заасан аргачлалыг үндэслэн ирүүлсэн саналын хуваарилалтыг хийнэ.

12.3. Арилжааны үр дүнг үнэт цаас гаргагч болон арилжаа эрхлэгч этгээдийн цахим хуудсаар дамжуулан тухай бүр олон нийтэд мэдээлнэ.

12.4. Нийтэд мэдээлэх арилжааны үр дүн нь нийт зарласан хэмжээ, арилжаанд ирсэн нийт саналын хэмжээ, биелсэн саналын хэмжээ, арилжааны жигнэсэн дундаж хүү, биелсэн саналын хамгийн өндөр хүү, хамгийн бага хүү, таслагдсан хүү зэргийг тусгасан байна.

12.5. Арилжаа эрхлэгч этгээд нь энэ журмын 12.4-т зааснаас бусад арилжааны мэдээллийн нууцыг хадгална.

Арван гурав. ЗГДҮЦ-ны үндсэн болон хүүгийн төлбөр, тооцоо

13.1. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ны үндсэн болон хүүгийн төлбөрийг ЗГДҮЦ-ны хугацаа дуусах өдөр төлбөр гүйцэтгэгчийн дансанд шилжүүлж, төлбөр гүйцэтгэгч нь тухайн өдөрт багтаан үнэт цаасны эцсийн эзэмшигчид төлнө.

13.2. Үнэт цаас эзэмшигч нь ЗГДҮЦ-ны үндсэн төлбөр, хүүгийн төлбөрийг хүлээн авах банкны дансны дугаарыг өмнө бүртгэгдсэнээс өөрчлөх тохиолдолд өөрчилсөн даруйд эсвэл уг ЗГДҮЦ-ны хугацаа дуусахаас ажлын 3 өдрийн өмнө төлбөр гүйцэтгэгчид мэдэгдэж, дансны дугаарын шинэчилсэн бүртгэлийг хийлгэнэ.

13.3. Шууд оролцогч нь төлбөр гүйцэтгэгчид өөрийн харилцах дансны дугаараа буруу оруулах, эсхүл огт оруулаагүйгээс шалтгаалан төлбөр төлөгдөөгүй тохиолдолд ЗГДҮЦ-ны эргэн төлөлт хоцорсон эсхүл хийгдээгүй гэсэн үндэслэлд тооцогдохгүй.

13.4. Төлбөр гүйцэтгэгч нь ЗГДҮЦ-ны үндсэн болон хүүгийн төлбөр хийгдэж дууссан талаар тухайн өдөрт багтаан хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгчид мэдэгдэнэ.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ

ЗГДҮЦ-ны хоёрдогч зах зээлийн арилжаа

Арван дөрөв. ЗГДҮЦ-ны хоёрдогч зах зээлийн арилжааны зарчим

14.1. ЗГДҮЦ-ны хоёрдогч зах зээлийн арилжааг энэ журмын 3.4-т заасны дагуу Үнэт цаас гаргагчийн арилжаа эрхлэгч этгээдтэй байгуулсан гэрээний дагуу зохион байгуулна.

14.2. ЗГДҮЦ-ны хоёрдогч зах зээлийн арилжаанд оролцогч нь үйл ажиллагаандаа Өрийн удирдлагын тухай хууль болон бусад хууль тогтоомжийг мөрдөж, зах зээлийн зарчим, ил тод, шударга байдлыг хангаж ажиллана.

14.3. Шууд оролцогч нь өөрийн болон шууд бус оролцогчийн нэрийн өмнөөс ЗГДҮЦ-ыг худалдах/худалдан авах саналыг арилжааны системд оруулна.

14.4. ЗГДҮЦ-ны хоёрдогч зах зээлийн хэлцлийн мэдээллийг арилжаа эрхлэгч этгээд нь төлбөр, тооцоо гүйцэтгэгчид хүргүүлнэ.

14.5. Арилжаа эрхлэгч этгээд нь арилжаалагдсан ЗГДҮЦ-ны хоёрдогч зах зээлийн нэгдсэн мэдээллийн санг тогтмол үүсгэнэ.

14.6. Төлбөр, тооцоо гүйцэтгэгч нь ЗГДҮЦ-ны хоёрдогч зах зээлийн арилжааны төлбөр, тооцоо хийгдсэн мэдээллийг хадгалагч, өмчлөх эрхийн бүртгэгчид хүргүүлж, уг мэдээллийг үндэслэн өмчлөх эрхийг баталгаажуулна.

Арван тав. Үнэт цаасыг буцаан худалдан авах, хугацаа
сунгах, нөхцөл тогтоох

15.1. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ыг үнэт цаас эзэмшигчтэй харилцан тохиролцсоны дагуу буцаан худалдан авах, хугацааг сунгах, нөхцөлийг шинэчлэх зэрэг өрийн зохицуулалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлж болно.

15.2. Үнэт цаас гаргагч нь тохиролцсон хугацааны эцэст тохиролцсон үнээр буцаан худалдах нөхцөлтэйгээр ЗГДҮЦ-ыг худалдан авах хэлцэл (репо арилжаа)-ийг хийж болно.

15.3. Үнэт цаас гаргагч шаардлагатай тохиолдолд буцаан худалдан авах үнэт цаасыг дугаар болон дуусгавар болох хугацаа зэргээр нарийвчлан тогтоож болно.

15.4. Үнэт цаас гаргагч нь зах зээлийн хөрвөх чадварыг сайжруулах, төрийн сангийн мөнгөн хөрөнгийн удирдлагыг боловсронгуй болгох зорилгоор ЗГДҮЦ-ны буцаан худалдан авалтын үйл ажиллагааг тогтмол явуулж болно.

15.5. Үнэт цаас гаргагч нь шууд болон шууд бус оролцогчдоос ирүүлсэн саналыг хуваарилахдаа буцаан худалдан авах зардлыг хамгийн бага байх зарчмыг баримтална.

15.6. Үнэт цаас гаргагч нь шууд болон шууд бус оролцогчдыг үгсэн тохиролцсон эсхүл өндөр хүүгийн санал ирүүлсэн гэж үзвэл буцаан худалдан авах саналыг цуцалж болно.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ

Бусад зүйл

Арван зургаа. Бусад

16.1. Үнэт цаас гаргагч нь ЗГДҮЦ-ыг анхдагч болон хоёрдогч зах зээлд зуучлан борлуулах, бүртгэл, хадгалалт, төлбөр тооцоо, өмчлөх эрх баталгаажуулах үйлчилгээг тухайн байгууллагуудтай байгуулсан гэрээний үндсэн дээр тогтооно.

16.2. Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 26.7-д заасны дагуу ЗГДҮЦ гаргахтай холбогдон гарах шимтгэл, хураамжийн төлбөрийг улсын төсөвт тусган санхүүжүүлнэ.

16.3. ЗГДҮЦ-ны арилжаанд хууль тогтоомжийн хүрээнд Үнэт цаас гаргагч, арилжаа эрхлэгч этгээд хяналт тавьж ажиллана.

16.4. Энэ журмыг зөрчсөн этгээдэд Өрийн удирдлагын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

-----o0o-----

“Засгийн газрын дотоод үнэт цаасны анхдагч, хоёрдогч зах зээлийн үйл ажиллагааны журам”-ын 1 дүгээр хавсралт

20... оны ... сар ... өдөр

АРИЛЖААНЫ ХУВААРЬ

Үнэт цаасны төрөл	
Үнэт цаасны зориулалт	
Үнэт цаасны хугацаа	
ЗГДҮЦ гаргах дээд хэмжээ	
Арилжааны хэлбэр	
Зарлах өдөр	
Арилжааны өдөр	
Төлбөр тооцооны өдөр	

“Засгийн газрын дотоод үнэт цаасны анхдагч,
хоёрдогч зах зээлийн үйл ажиллагааны
журам”-ын 2 дугаар хавсралт

20... оны ... сар ... өдөр

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ҮНЭТ ЦААСНЫ
АРИЛЖААНЫ МЭДЭГДЭЛ

Үнэт цаасны төрөл	
Үнэт цаасны хугацаа	
Үнэт цаасны зориулалт	
Арилжаалах үнэт цаасны тоо ширхэг	
Олон улсын үнэт цаасны бүртгэлийн дугаар (ISIN)	
Арилжаа явагдах огноо	
Төлбөр тооцоо хийх огноо	
Үнэт цаасны хугацаа дуусах огноо	
Үнэт цаасны өгөөжийн хувь	/Арилжаагаар тодорхойлогдоно/
Купоны хувь хэмжээ	
Купон төлөх давтамж	
Купон төлөх огноо	
Арилжааны хэлбэр (ялгавартай үнэтэй эсхүл нэгдсэн үнэтэй арилжаа)	
Өрсөлдөөнт бус санал хүлээж авах цаг	
Өрсөлдөөнт санал хүлээж авах цаг	
Өрсөлдөөнт бус нийт саналд хуваарилах дээд хэмжээ	
Нэг шууд/шууд бус оролцогчийн өрсөлдөөнт бус саналд хуваарилах дээд хэмжээ	
Шууд болон шууд бус оролцогчдод хуваарилах өрсөлдөөнт саналын дээд хэмжээ	

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 3 дугаар
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 106

Улаанбаатар
хот

Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн ерөнхий тогтолцоо батлах тухай

Барилгын тухай хуулийн 32.1.3-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн ерөнхий тогтолцоог хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн ерөнхий тогтолцоо батлагдсантай холбогдуулан барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийг шинэчлэх, иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах эрхийг хангах, бүтээгдэхүүн, үйлдвэрлэлийн аюулгүй байдлыг хамгаалахад чиглэгдсэн барилгын салбарын техникийн зохицуулалтыг боловсруулан батлуулах арга хэмжээ авахыг Барилга, хот байгуулалтын сайд Х.Баделханд даалгасугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн ерөнхий тогтолцоо батлах тухай” Засгийн газрын 2009 оны 3 дугаар сарын 18-ны өдрийн 74 дүгээр тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

**БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН
САЙД**

Х.БАДЕЛХАН

Засгийн газрын 2019 оны 106 дугаар
тогтоолын хавсралт

БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН НОРМ, НОРМАТИВЫН
БАРИМТ БИЧГИЙН ЕРӨНХИЙ ТОГТОЛЦОО

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Барилга, ус, эрчим хүч, харилцаа холбоо, нефтийн барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн ерөнхий тогтолцоо (цаашид “тогтолцоо” гэх)-ны зорилго нь иргэдийн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах, ажиллах нөхцөлийг бүрдүүлэхийн тулд барилга байгууламжийг найдвартай, бат бэх, ашиглалтын болон угсралтын үеийн өртөг зардал багатай, үр ашигтай байдлаар төлөвлөх, барьж байгуулах, барилгын материал, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх буюу барилгын үйл ажиллагаанд шаардагдах стандартчилал, нормчлолын үндсэн чиглэл, бүрдлийг тогтооход оршино.

1.2. Тогтолцоо нь барилга байгууламжийг төсөллөх (судалгааны шатанд мөн адил), зураг төсөл зохиох, боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, барилга байгууламжийг ашиглах үед заавал болон сонгон мөрдөх, техникийн болон аюулгүй, найдвартай байх нөхцөл шаардлагыг тодорхойлсон, барилгын ажлын уялдаа, дарааллыг тогтоож, бүтээгдэхүүний үр ашиг, чанарыг сайжруулах, аюулгүй байдлыг хангахад чиглэсэн харилцан уялдаа бүхий техникийн зохицуулалт, барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгүүд (цаашид “тогтолцооны баримт бичиг” гэх)-ээс бүрдэнэ.

1.3. Тогтолцооны баримт бичиг нь барилгын салбарын техникийн зохицуулалт, барилгын норм ба дүрэм, барилгын болон техникийн дүрэм, заавар, цомог, аргачлал, стандарт гэсэн хэлбэртэй байна.

1.4. Тогтолцооны баримт бичгийг боловсруулах, зөвшилцөх, батлах, хэрэглэх, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох үйл ажиллагаанд Барилгын тухай хууль, Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хууль, Захиргааны ерөнхий хууль, холбогдох бусад хууль тогтоомжийг мөрдөнө.

1.5. Тогтолцооны баримт бичгийг боловсруулах, хэрэглэхэд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага өмчийн хэлбэрээс үл хамааран энэ тогтолцоог баримтална.

Хоёр. Тогтолцооны үндсэн зарчим

2.1. Тогтолцоонд холбогдох хууль тогтоомжид зааснаас гадна дор дурдсан үндсэн зарчмыг баримтална:

2.1.1. Монгол Улсын хууль тогтоомжид бүрэн нийцсэн байх;

2.1.2. шинжлэх ухаан, эрдэм шинжилгээ, судалгаа, сорилт туршилтын арга зүй, техникийн үндэслэлд тулгуурлан боловсруулсан, цаашид хөгжүүлэх боломжтой, нээлттэй байх;

2.1.3. заавал дагаж мөрдөх норм, нормативын баримт бичгийн тоог цөөлөх, сонгон мөрдөх норм, нормативын баримт бичгийн тоог нэмэгдүүлэх чиглэлээр иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын санал санаачилгыг дэмжих, бие даасан байдлыг нь дээшлүүлэх;

2.1.4. олон улс, бүс нутгийн стандартчиллын байгууллага, гадаад улсын барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн зарчмыг хүлээн зөвшөөрөх;

2.1.5. олон улсын байгууллага, гадаадын барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийг өөрийн орны байгаль, цаг уурын онцлог, газар хөдлөлт, инженер-геологийн нөхцөлтэй уялдуулан хэрэглэх.

Гурав. Тогтолцооны баримт бичиг
тавигдах шаардлага

3.1. Тогтолцооны баримт бичиг дор дурдсан шаардлагыг хангасан байна:

3.1.1. барилгын материал, бүтээгдэхүүн нь иргэдийн ажиллаж, амьдрах таатай нөхцөлийг бий болгоход чиглэсэн байх;

3.1.2. барилгын материал, бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэх, барилгын ажил гүйцэтгэх болон барилга байгууламжийн ашиглалтын үеийн ажиллагаа нь хүний амь нас, эрүүл мэндэд аюулгүй байх;

3.1.3. онцгой болон гамшгийн нөхцөл байдал гэнэт үүсэх шалтгааныг урьдчилан тооцох замаар хүн амыг эрсдэлээс хамгаалах, барилга байгууламж, барилгын материал, бүтээгдэхүүний бат бэх, найдвартай байдлыг хангуулах;

3.1.4. барилга байгууламжийн буурь хөрсний чанар, суурь, үндсэн бүтээц, инженерийн шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн найдвартай байдлыг хангуулсан байх;

3.1.5. байгалийн нөөц, баялаг, материал, түүхий эд, түлш эрчим хүч, хөдөлмөрийн нөөцийг зүй зохистой ашиглах, хүрээлэн буй орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй, хамгаалах;

3.1.6. шинжлэх ухаан, техник технологийн орчин үеийн ололт, гадаад, дотоодын туршлагад тулгуурласан, олон улс, бүс нутаг, гадаад орнуудын стандартыг жишиг болгосон байх;

3.1.7. холбогдох хууль тогтоомжид заасан барилгын зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, барилгын материал, бүтээгдэхүүнд тавигдах шаардлагад нийцүүлсэн байх;

3.1.8. физик, хими, биологи, цацраг, өндөр хэлбэлзлийн долгионы болон бусад хортой бодисын нөлөөллөөс иргэд, хүрээлэн байгаа орчин хамгаалагдсан байх;

3.1.9. хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хэрэгцээ шаардлага, зорчих хөдөлгөөний аюулгүй, найдвартай байдлыг хангасан байх.

Дөрөв. Тогтолцооны бүтэц

4.1. Тогтолцооны баримт бичиг нь заавал болон сонгон мөрдөх гэсэн төрөлтэй байна.

4.2. Дараахь баримт бичгийг заавал мөрдөнө:

4.2.1. техникийн зохицуулалт;

4.2.2. барилгын норм ба дүрэм.

4.3. Дараахь баримт бичгийг сонгон мөрдөнө:

4.3.1. барилгын болон техникийн дүрэм;

4.3.2. заавар;

4.3.3. цомог;

4.3.4. аргачлал;

4.3.5. стандарт.

4.4. Техникийн зохицуулалт нь Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 5.1-д заасан зорилгод нийцсэн байна.

4.5. Барилгын норм ба дүрэм, барилгын болон техникийн дүрэм, заавар, цомог, аргачлал, стандартыг дор дурдсанаар ангилна:

4.5.1. удирдлага, зохион байгуулалт, арга зүйн;

4.5.2. ерөнхий техникийн;

4.5.3. хот байгуулалт, барилга байгууламжийн;

4.5.4. инженерийн шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн;
4.5.5. барилгын бүтээц, эдлэхүүний;
4.5.6. барилгын материал, бүтээгдэхүүний;
4.5.7. түр барилга байгууламж, барилгын багаж хэрэгсэл,
тоноглолын;

4.5.8. барилга байгууламжийн эдийн засаг, төсөв, үнэ
бүрдлийн.

4.6. Барилга байгууламжийн захиалагчийн хүсэлт, эсхүл тухайлсан барилга байгууламжийн онцлог шаардлагад үндэслэн инженер хайгуулын судалгаа, зураг төсөл, барилгын ажил, ашиглалтын онцлогуудыг тусгасан найдвартай, эрүүл, аюулгүй байдлыг хангах техникийн тусгай нөхцөлийг тогтоож болно.

4.7. Олон улсын байгууллага, гадаадын барилга байгууламжийн норм, дүрэм, стандартыг Барилгын тухай хуулийн 6.3-т заасан журмын дагуу эрх бүхий байгууллагад бүртгүүлсний үндсэн дээр хэрэглэнэ.

4.8. Барилгын материал, бүтээгдэхүүн норм, нормативын баримт бичгийн шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг тохирлын үнэлгээгээр тодорхойлж, барилгын материалын үйлдвэрлэл, барилга байгууламжид хэрэглэнэ.

Тав. Тогтолцооны баримт бичгийн агуулга

5.1. Техникийн зохицуулалт, барилгын норм ба дүрмээр барилгын үйл ажиллагаанд заавал дагаж мөрдөх шаардлагыг тогтооно.

5.2. Тогтолцооны улсын чанартай баримт бичгийн зохицуулалт нь үндэсний болон олон улсын байгууллага, гадаадын ижил төрлийн норм, дүрэм, стандартын шаардлагад нийцсэн байна.

5.3. Байгууллагын стандарт нь Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 10.2-т заасан шаардлагаас гадна барилгын норм ба дүрэм, барилгын болон техникийн дүрмийн үзүүлэлт, шаардлагад нийцсэн байна.

5.4. Техникийн зохицуулалтад барилгын үйл ажиллагаанд тавигдах аюулгүй байдлын дор дурдсан шаардлагыг тусгана:

5.4.1. хот, суурин газар, барилга байгууламжийг төлөвлөх, барьж байгуулах, өргөтгөх, ашиглахад тавигдах шаардлага;

5.4.2. эрүүл ахуйн шаардлага;
5.4.3. галын аюулгүй байдлын шаардлага;
5.4.4. барилга байгууламжийн бат бэх, тогтвортой байдлын шаардлага;

5.4.5. хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хэрэгцээ шаардлага, зорчих хөдөлгөөний аюулгүй, найдвартай байдлын шаардлага;

5.4.6. эрчим хүчний хэмнэлт, үр ашгийн шаардлага;
5.4.7. хүрээлэн байгаа орчны болон зэргэлдээ барилга байгууламжийн аюулгүй байдалд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхгүй байх шаардлага;

5.4.8. хөдөлмөр зохион байгуулалт, аюулгүй ажиллагааны шаардлага;

5.4.9. агаар болон унд, ахуйн хэрэглээний усны чанарын шаардлага;

5.4.10. нарны тусгал, нарны эзвэрлэлтийн болон дулаан хамгаалалт, агаарын солилцооны шаардлага;

5.4.11. гэрэлтүүлгийн болон дуу чимээ, чийг, доргилт, чичиргээ, цахилгаан, соронзон нөлөөлөл, цацрагаас хамгаалах шаардлага;

5.4.12. барилгын материал, бүтээгдэхүүний найрлага, бүтэц, аюулгүй байдлын шаардлага;

5.4.13. үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны болон барилгын материал, түүхий эд, бүтээгдэхүүний сав, баглаа боодол, хадгалалт, тээвэрлэлтийн шаардлага;

5.4.14. тоног төхөөрөмжийн аюулгүй ажиллагааны шаардлага;

5.4.15. барилгын үйл ажиллагаанд хэрэглэх холбогдох техникийн зохицуулалтаар тогтоосон шаардлага.

5.5. Барилгын норм ба дүрэмд хот байгуулалтын баримт бичиг болон барилга байгууламж, инженерийн шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн зураг төслийг боловсруулах, барилга байгууламжийг барьж байгуулахад хүрэх түвшин, зорилтыг тодорхойлох бөгөөд Монгол орны нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээний байгаль, цаг уурын нөхцөл, газар хөдлөлт, инженер-геологийн болон бусад онцлог шинж чанарыг харгалзан үзсэн, дор дурдсан агуулга бүхий заавал дагаж мөрдөх нийтлэг хэм хэмжээ тогтоосон зохицуулалтыг тусгана:

5.5.1. барилга байгууламж, түүний системийн ашиглалтын найдвартай байдал, барилга бүтээц ба суурийн бат бэх тогтвортой чанар;

5.5.2. газар хөдлөлт, хөрсний нуралт, гулсалт болон байгалийн бусад аюул ослын үед барилга, байгууламжийн тогтворжилт, хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангах чанар;

5.5.3. гал түймрийн болон аюул ослын үед барилга байгууламжийн тогтворжилт, хүмүүсийн аюулгүй байдлыг хангах чанар;

5.5.4. барилга байгууламжийн ашиглалтын үеийн өрөө тасалгааны дулаан, агаарын чийгшилт, дуу чимээ, гэрэлтүүлгийн хэмжээ;

5.5.5. барилга байгууламжийн ашиглалтын үзүүлэлт, параметрийг эрүүл ахуй, байгаль орчны нормтой уялдуулсан байдал;

5.5.6. барилга байгууламжийн дулааны алдагдлыг бууруулах, түлш, эрчим хүчний зарцуулалтыг багасгасан байдал;

5.5.7. зайлшгүй шаардлагатай тохиолдолд эрүүл ахуй, байгаль орчны болон бусад норм нормативын шаардлагаас иш татан заасан байдал;

5.5.8. барилгын дулааны алдагдал багатай, түлш, эрчим хүчний хэмнэлттэй байх чанар;

5.5.9. хот байгуулалт, хот төлөвлөлтийн шаардлагыг хангах чанар.

5.6. Шаардлагатай тохиолдолд барилгын норм ба дүрэмд эрүүл ахуйн болон байгаль орчин, экологийн норм, нормативын шаардлага, үзүүлэлтийг тусгаж болно.

5.7. Барилгын болон техникийн дүрэм, заавар, аргачлалд барилгын норм ба дүрмийн зохицуулалтыг мөрдөх аргачлалыг нарийвчлан тогтоосон, цаашид хөгжүүлэхэд чиглэсэн сонгон мөрдөх, зөвлөмжийн шинжтэй зохицуулалтыг тусгах бөгөөд дор дурдсан чиглэлтэй байна:

5.7.1. барилгын инженер хайгуулын судалгаа хийх;

5.7.2. хот байгуулалт, хот төлөвлөлтийн суурь судалгаа хийх;

5.7.3. барилга байгууламжийн эзлэхүүн төлөвлөлт болон архитектурын шийдлийг тогтоох;

5.7.4. барилга байгууламж, түүний бүрдэл хэсгүүдийн хийц, бүтээцийн шийдлийг тогтоох, тооцоолох;

- 5.7.5. барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах;
- 5.7.6. барилгын ажил гүйцэтгэх;
- 5.7.7. барилга байгууламжийг ашиглах;
- 5.7.8. барилгын материал, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх;
- 5.7.9. барилгын ажлын механикжуулалт, машин, техник,

тоног төхөөрөмжийг ашиглах;

5.7.10. барилга байгууламжийн чанар аюулгүй байдлын түвшин, төлөв байдлыг үнэлэх.

5.8. Барилгын материал, бүтээгдэхүүн, тоног төхөөрөмжид тавих чанар, аюулгүй байдлын шаардлагыг тогтоох, сорилт туршилт хийх, үйлдвэрлэх, нийлүүлэхэд хүрэх түвшинг үндэсний стандартаар зохицуулна.

5.9. Үндэсний стандарт нь Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуульд заасан тодорхойлолт, шаардлагад нийцсэн байна.

5.10. Цомог нь барилгын норм ба дүрмийн зохицуулалтын хүрээнд зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, барилгын материал, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, туршихад хэрэглэх арга, аргачлал (бүтээц, эдлэхүүний нэг маягийн хийц, хэсэглэлийн ажлын зураг, хэрэглэх заавар)-ыг агуулсан сонгон мөрдөх шинж чанартай баримт бичиг байна.

Зургаа. Тогтолцооны баримт бичгийг боловсруулахад тавих шаардлага

6.1.Техникийн зохицуулалтыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 6.2-т заасан стандартчилал, техникийн зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын баталсан зааврын дагуу боловсруулна.

6.2. Барилгын норм ба дүрэм, барилгын болон техникийн дүрэм, цомог, стандартын бүтэц, найруулга, боловсруулалт нь “Стандартын бүтэц ба боловсруулах” MNS1-2:2006 стандартын шаардлагад нийцсэн байна.

6.3. Тогтолцооны баримт бичигт холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журам, барилгын норм ба дүрэм, барилгын болон техникийн дүрэм, стандартын зохицуулалтыг давхардуулахгүй, эшлэл хэрэглэнэ.

6.4. Тогтолцооны баримт бичиг нь нэр томъёоны болон арга зүйн тайлбар, үзүүлэлт, схем зураг зэргийг агуулсан хавсралттай байж болно.

6.5. Барилгын норм ба дүрэм, барилгын болон техникийн дүрэм, цомгийг дор дурдсан байдлаар дугаарлана:

6.5.1 Барилгын норм ба дүрмийг “БНБД” гэсэн нэрийн товчлол бүхий индекс тэмдэглэгээ хийж, 01 дугаараас эхлэн;

6.5.2. Барилгын болон техникийн дүрмийг “БД” гэсэн нэрийн товчлол бүхий индекс тэмдэглэгээ хийж, 101 дугаараас эхлэн;

6.5.3. Цомгийн нэрийн тэмдэглэгээ, дэс дугаарыг Барилгын зураг. Барилгын цувралын код MNS 5053:2001 стандартад заасны дагуу.

6.6. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батлагдсан тогтолцооны баримт бичигт шифр, дугаар олгож бүртгэнэ.

Долоо. Тогтолцооны баримт бичгийг боловсруулах
ажлын зохион байгуулалт

7.1. Тогтолцооны баримт бичгийг тухайн чиглэлээр мэргэжил эзэмшсэн, шинжлэх ухаан, технологийн тодорхой чиглэлээр эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил гүйцэтгэдэг, ажлын туршлага бүхий иргэн, баг гэрээний үндсэн дээр боловсруулна.

7.2. Барилгын тухай хуулийн 34.1.2-т заасны дагуу барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тогтолцооны баримт бичиг боловсруулах ажлыг тухайн жилийн тогтолцооны баримт бичиг боловсруулах төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулна.

7.3. Тухайн жилийн тогтолцооны баримт бичиг боловсруулах төлөвлөгөөг жил бүрийн 2 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор батлах бөгөөд уг төлөвлөгөөнд шинээр болон шинэчлэн боловсруулах, нэмэлт, өөрчлөлт оруулах норм, нормативын баримт бичгийг дор дурдсан хэрэгцээ, шаардлагыг үндэслэн тусгана:

7.3.1. тогтолцооны баримт бичгийг боловсронгуй болгох, хөгжүүлэх шаардлага;

7.3.2. иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын санал, санаачилга, олон нийтийн санал асуулгын дүн;

7.3.3. тогтолцооны баримт бичгийн хэрэгжилтийн түвшин тогтоосон үзлэгийн үр дүн;

7.3.4. зайлшгүй шаардлагатай бусад тохиолдол.

7.4. Тогтолцооны баримт бичгийг 1 дүгээр хавсралтад заасан норм, нормативын баримт бичгийн бүрдлийн дагуу барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын баталсан техникийн даалгаврыг үндэслэн боловсруулна.

7.5. Техникийн даалгаварт тогтолцооны баримт бичиг боловсруулах үндсэн зорилго, бүтэц, тавигдах шаардлага, онцгой нөхцөл, хүрэх үр дүн, боловсруулах үе шат, хугацаа, төслийг хэлэлцүүлэх, санал авах болон зөвшөөрөлцөх байгууллагууд, санхүүжилтийн хэмжээг тодорхой тусгана.

7.6. Тухайн жилийн тогтолцооны баримт бичиг боловсруулах төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй, захиалагчийн хүсэлтээр боловсруулах баримт бичгийг хүсэлт гаргасан захиалагч санхүүжүүлэх бөгөөд энэ тохиолдолд техникийн даалгаварт санхүүжилтийн хэмжээг тусгахгүй байж болно.

7.7. Тогтолцооны баримт бичгийн төслийн агуулга, бүтэц, бүрдэл хэсэг болон ажлын төвөгшлөөс шалтгаалан техникийн даалгавар боловсруулах ажилд Барилгын тухай хуулийн 42.1-д заасан зөвлөх үйлчилгээг авч болно.

7.8. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага техникийн даалгаврын төслийг хянаж, эрх бүхий албан тушаалтан техникийн даалгаврыг ажлын 5 өдөрт багтаан батална.

7.9. Тогтолцооны баримт бичиг нь салбар хоорондын зохицуулалттай тохиолдолд техникийн даалгаврыг холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батална.

7.10. Техникийн тусгай нөхцөлийг тогтолцооны баримт бичгийн нэгэн адил техникийн даалгаварт үндэслэн боловсруулна.

7.11. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тогтолцооны баримт бичиг боловсруулах гүйцэтгэгчийг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу сонгон шалгаруулж, гэрээ байгуулж ажиллана.

7.12. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тогтолцооны баримт бичгийн төслийн эхний хувилбарыг хүлээн авснаас хойш гурван долоо хоногт багтаан техникийн даалгаврын шаардлагад нийцэж буй эсэхийг урьдчилсан байдлаар хянана.

7.13. Шаардлага хангасан төслийг тайлбар бичгийн хамт цахим хуудсанд байршуулах болон холбогдох байгууллагуудад хүргүүлж, олон нийтийн саналыг авна.

7.14. Шаардлага хангаагүй тохиолдолд үндэслэлийг зааж төслийг дахин боловсруулахаар буцаана.

7.15. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага төсөлд ирүүлсэн саналыг нэгтгэж, шаардлагатай засвар, өөрчлөлтийг тусгах талаар хугацаатай үүрэг, даалгавар бүхий дүгнэлтийг гүйцэтгэгч, захиалагчид хүргүүлнэ.

7.16. Гүйцэтгэгч нь төсөлд ирүүлсэн санал, дүгнэлтийг хүлээн авах боломжгүй тохиолдолд гэрээний талууд уг асуудлыг хамтран судалж, холбогдох чиглэлийн мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж шийдвэрлэнэ.

7.17. Гүйцэтгэгч нь төсөлд тусгаагүй саналын тайлбарыг холбогдох байгууллагад албан бичгээр заавал хүргүүлнэ.

7.18. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага санал, дүгнэлтийн дагуу дахин боловсруулсан төслийг хянан тохиолдуулах, шүүмж бичих ажлыг 45 хоногт багтаан зохион байгуулна.

7.19. Хянан тохиолдуулах, шүүмж бичих ажлыг тухайн салбарын мэргэшсэн, зөвлөх, тэргүүлэх зэрэгтэй мэргэжилтэн, эсхүл зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх эрх бүхий иргэн, хуулийн этгээдээр гүйцэтгүүлнэ.

7.20. Төслийг хянан тохиолдуулахад утга, найруулга, үг үсгийн алдаа, нэр томьёог хянан үзнэ.

7.21. Төсөлд дараахь асуудлаар шүүмж бичнэ:

7.21.1. төслийн агуулга нь зорилгод нийцсэн эсэх;

7.21.2. шинжлэх ухаан, техникийн үндэслэл, сорилт туршилтын арга зүйд тулгуурлан боловсруулсан эсэх;

7.21.3. техникийн зохицуулалтын шаардлагад нийцсэн эсэх;

7.21.4. бусад тогтолцооны баримт бичгийн шаардлагатай уялдуулсан эсэх;

7.21.5. саналын зөрүүтэй төслийг хэрхэн шийдвэрлэх.

7.22. Дараахь баримт бичгийг цаасан хэлбэрээр шүүмж бичих этгээдэд хүргүүлнэ:

7.22.1. тогтолцооны баримт бичгийг боловсруулсан үндэслэл, өгөгдлүүд, ашигласан бусад материал, гадаад орны ижил төрлийн байгууллагын норм, нормативын баримт бичигтэй харьцуулсан судалгаа хийсэн талаарх танилцуулга, тайлбар бичиг;

7.22.2. тогтолцооны баримт бичгийн төслийн эхний хувилбар, санал авсан байгууллагын жагсаалт;

7.22.3. төсөлд ирүүлсэн санал, саналын товчоо;

7.22.4. төслийн хянан тохиолдуулсан хувь;

7.23. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага төслийг хянан тохиолдуулсан, шүүмж бичсэн дүгнэлтийн хамт 10 хоногт багтаан хянаж, Барилгын тухай хуулийн 34.1.13-т заасан мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлнэ.

7.24. Мэргэжлийн зөвлөлийн нийт гишүүдийн 70-аас дээш хувь нь дэмжсэн тохиолдолд тогтолцооны баримт бичгийн төслийг дэмжсэнд тооцно. Мэргэжлийн зөвлөлийн гишүүдийн саналыг бичгээр авч болно.

7.25. Мэргэжлийн зөвлөлийн дүгнэлтийг тогтолцооны баримт бичгийн төсөлд тусгах эсэхийг гүйцэтгэгч, барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага зөвшилцөн шийдвэрлэнэ.

7.26. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, шаардлагатай засвар өөрчлөлтийг тусгасан төслийн хувилбарыг гүйцэтгэгч багийн гишүүд болон хянан тохиолдуулж, шүүмж бичсэн этгээд тус бүрийн гарын үсгээр баталгаажуулж, хүлээн авна.

7.27. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага төслийг салбарын шинжлэх ухаан, техник технологийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлэхээр дор дурдсан баримт бичгийг цаасан болон цахим хэлбэрээр бүрдүүлэн барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ:

7.27.1. тогтолцооны баримт бичгийн төсөл;

7.27.2. тогтолцооны баримт бичгийн төслийн танилцуулга, үндэслэл, өгөгдөл, тайлбар бичиг;

7.27.3. тогтолцооны баримт бичгийн төслийг боловсруулахад ашигласан материал, харьцуулсан судалгаа;

7.27.4. төсөлд ирүүлсэн санал, саналын товчоо;

7.27.5. төслийн хянан тохиолдуулсан хувь;

7.27.6. төсөлд хийсэн шүүмжийн дүгнэлт;

7.27.7. тухайн төслийг хэлэлцсэн тухай мэргэжлийн зөвлөлийн хурлын тэмдэглэл;

7.27.8. хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа норм, нормативын баримт бичигт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах болон хүчингүй болгох тухай шийдвэрийн төсөл.

Найм. Тогтолцооны баримт бичгийг батлах

8.1. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага стандартаас бусад тогтолцооны баримт бичгийн төслийн сүүлийн хувилбарыг хүлээн авснаас хойш 30 хоногт багтаан холбогдох хууль тогтоомж, техникийн даалгаварт нийцэж байгаа эсэхийг хянаж, салбарын шинжлэх ухаан, техник технологийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлнэ.

8.2. Шинжлэх ухаан, техник технологийн зөвлөлийн дэмжсэн төслийг барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын

холбогдох нэгжийн мэргэжилтэн гүйцэтгэгчтэй хамтран холбогдох зөвлөмжийн дагуу засвар өөрчлөлтийг тусган боловсруулж, дараахь баримт бичгийг бүрдүүлж, батлуулах бэлтгэлийг хангана:

8.2.1. тайлбар бичиг;

8.2.2. бичгээр хүлээн авсан саналын жагсаалт;

8.2.3. шинжлэх ухаан, техник технологийн зөвлөлийн зөвлөмж;

8.2.4. тогтолцооны баримт бичгийг батлах, мөрдөж байгаа баримт бичигт өөрчлөлт оруулах болон хүчингүй болгох тухай шийдвэрийн төсөл.

8.3. Техникийн зохицуулалт, стандартаас бусад тогтолцооны баримт бичгийг 30 хоногийн дотор батална.

8.4. Техникийн зохицуулалтыг Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 6.1-д заасны дагуу Засгийн газар батална.

8.5. Шинжлэх ухаан, техник технологийн зөвлөлийн дэмжээгүй төслийн саналын зөрүүтэй асуудлыг холбогдох мэргэжлийн зөвлөлөөр дахин хэлэлцүүлэх бөгөөд дахин шинжлэх ухаан, техник технологийн зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлэх эсэхийг барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага шийдвэрлэнэ.

8.6. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага барилгын норм ба дүрмийн төслийн салбар хоорондын зохицуулалттай асуудлыг холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагатай зөвшилцсөний дараа батална.

8.7. Холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага төслийг хүлээн авснаас хойш 20 хоногийн дотор зөвшилцөх хариугаа ирүүлэх бөгөөд заасан хугацаанд хариу ирээгүй бол зөвшилцсөнд тооцно.

8.8. Барилгын норм ба дүрмийн саналын зөрүүтэй болон зөвшилцөх боломжгүй салбар хоорондын зохицуулалттай асуудлыг холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагууд хамтран хэлэлцэж шийдвэрлэнэ.

8.9. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага зөвшилцсөн асуудлыг дахин хянасны үндсэн дээр батална.

8.10. Холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллагууд асуудлыг зөвшилцөж чадаагүй тохиолдолд барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн барилгын норм ба дүрмийг баталж болно.

8.11. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага барилгын норм ба дүрмийг баталснаас хойш Захиргааны ерөнхий хуулийн 64.3-т заасан хугацаанд танилцуулга, холбогдох бусад баримт бичиг, нөлөөллийн шинжилгээний хамт хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлж, улсын бүртгэлд бүртгүүлнэ.

8.12. Барилгын норм ба дүрмийн улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн дугаарыг тэмдэглэгээний хэсэгт тусгана.

8.13. Тогтолцооны баримт бичгийг батлах шийдвэрт түүнийг мөрдөж эхлэх хугацааг тогтоох бөгөөд уг хугацаа нь батлагдсанаас хойш барилгын норм ба дүрмийн хувьд 6 сар, барилгын болон техникийн дүрмийн хувьд 3 сараас багагүй байна.

8.14. Тогтолцооны баримт бичгийг боловсруулах явцад холбогдох норм, нормативын баримт бичигт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тохиолдолд тусдаа техникийн даалгавар боловсруулахгүй байж болно.

8.15. Тогтолцооны баримт бичигт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох асуудлыг тусад нь шинээр боловсруулах тохиолдолд тогтолцооны баримт бичиг боловсруулах журмыг баримтална.

8.16. Барилгын норм ба дүрмийн зарим зохицуулалтыг тодорхой үндэслэл бүхий тооцоо, судалгааны үндсэн дээр заавал дагаж мөрдөхгүй байх нөхцөл үүссэн тохиолдолд төсөөтэй хэрэглэх зохицуулалтыг холбогдох мэргэжлийн болон шинжлэх ухаан, техник технологийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн, дэмжсэн тохиолдолд барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр хэрэглэнэ.

Ес. Тогтолцооны баримт бичгийг хэрэглэх, хэвлэн нийтлэх

9.1. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батлагдсан тогтолцооны баримт бичгийг хэвлэх, сурталчлах, сургалт хийх ажлыг зохион байгуулна.

9.2. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батлагдсан тогтолцооны баримт бичгийг барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын болон өөрийн албан ёсны цахим хуудсанд бүртгэгдсэн өдрөөс хойш 10 хоногийн дотор байршуулна.

9.3. Тогтолцооны баримт бичгийн хэрэгжилтийн түвшин тогтоох үзлэгийг барилгын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан удирдамжийн дагуу 5 жил тутамд зохион байгуулна.

9.4. Батлагдсан тогтолцооны баримт бичгийг барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр хэвлэн нийтэлнэ. Зохих зөвшөөрөлгүйгээр норм, нормативын баримт бичгийг ашиг олох зорилгоор бүтнээр болон хэсэгчлэн хувилах, олшруулах, тараахыг хориглоно.

9.5. Батлагдсан барилгын норм ба дүрэм, барилгын болон техникийн дүрэм, цомгийг хэвлэн нийтлэхэд барилга, хот байгуулалтын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан загварыг баримтална.

9.6. Тогтолцооны баримт бичгийг хэвлэн нийтлэх ажлыг барилга байгууламжийн норм, нормативын сангийн хөрөнгөөр санхүүжүүлнэ.

9.7. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага улсын хэмжээнд хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа тогтолцооны баримт бичгийн жагсаалтыг жил бүр хэвлэн нийтэлж, олон нийтэд мэдээлнэ.

9.8. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүсэлтээр тогтолцооны баримт бичгийг хэрэглэх, ашиглах талаар мэргэжил, арга зүйн зөвлөмж тайлбар өгч болно.

9.9. Сонгон мөрдөх тогтолцооны баримт бичгийн зохицуулалтыг барилгын ажил гүйцэтгэх, материал, бүтээгдэхүүн нийлүүлэх гэрээнд тусгасан тохиолдолд тухайн зохицуулалтыг заавал дагаж мөрдөнө. Бусад тохиолдолд сонгон мөрдөх тогтолцооны баримт бичгийн зохицуулалтыг мөрдөхийг шаардах эрхгүй.

-----o0o-----

Барилга байгууламжийн норм, нормативын
баримт бичгийн ерөнхий тогтолцооны
хавсралт

НОРМ, НОРМАТИВЫН БАРИМТ БИЧГИЙН БҮРДЭЛ

Бүлэг, цогцолбор	Үндсэн чиглэл
1. Удирдлага, зохион байгуулалт, арга зүйн норм, нормативын баримт бичиг	
10. Барилгын нормчлол	-Барилга байгууламжийн стандартчилал, нормчлол, баталгаажуулалт, сертификатчиллын ажлын зорилго, бодлого, техникийн болон төсөв, үнэ бүрдлийн арга зүй, зохион байгуулах ажил
11. Инженер хайгуул, зураг төслийн ажил	-Барилгын ажил, барилгын зураг төслийн өмнөх болон төслийн ажлын инженер-хайгуулын бүрдэл, ерөнхий шаардлага, гүйцэтгэх зарчим; -Төслийг зөвшилцөх, экспертиз хийх ба батлах журам; -Хот байгуулалт, зураг төслийн баримт бичгийн агуулга, баталгаажуулалт
12. Үйлдвэрлэл	-Барилгын ажлын зохион байгуулалт, технологийн бэлтгэл, барилгын ажлын ерөнхий дүрэм, барилгын ажлын механикжуулалт, хөдөлмөр хамгааллын аюулгүй байдлыг хангах ба барилгын ажлын явцад хүрээлэн буй орчныг хамгаалах; -Дууссан барилга байгууламж, объектуудыг хүлээн авах ба чанарын шалгалт хийх; -Барилга байгууламжийн материал, эдлэхүүний үйлдвэрлэлийг зохион байгуулах; -Технологийн ба гүйцэтгэлийн баримт бичгийн төрөл, агуулга, хэлбэрүүд, тэдгээрийг албан ёсны болгох
13. Ашиглалт, буулгалт	-Барилгын бүтээц болон барилга байгууламжийг шалгах, засварлах ажлын техникийн үйлчилгээний ерөнхий дүрэм; -Засвар ашиглалтын баримт бичгийн хэлбэрүүд, төрөл агуулга, тэдгээрийг албан ёсны болгох
2. Ерөнхий техникийн норм, нормативын баримт бичиг	
20. Барилга, байгууламжийн найдвартай ажиллагааны үндэслэл	-Барилга байгууламжийн материал, бүтээц, инженерийн систем, барилга байгууламжийн эдэлгээний ба ашиглалтын үеийн аюулгүй байдлыг хангах ерөнхий зарчим;

	<p>-Барилга байгууламжийн зориулалт, ачаалал, янз бүрийн үйлчлэлийн зэрэглэлийн ангилал найдварын тухай ойлголт;</p> <p>-Барилга байгууламж, бүтээц, суурийн найдварт тавих норматив шаардлагыг тогтоох зарчим ба тооцоонд хэрэглэх хүчин зүйлүүд, үл зөвшөөрөгдөх хязгаарын ангилал;</p> <p>-Барилгыг хүлээн авах статистик хяналтын арга барилын үндэс</p>
<p>21. Галын аюулгүй байдал</p>	<p>-Хот байгуулалт, барилгын бүтээц, эдлэхүүн төлөвлөлтийн асуудлыг шийдвэрлэх барилга байгууламжийг ангилах тэдгээрийн гал тэсвэрлэх чадвар, түймрийн аюулын зэрэглэл, галын аюулаас хамгаалах багаж хэрэгсэл, эвакуаци хийх зам, аюулгүй бүс зэргийг тодорхойлох галын аюулгүй байдлыг хангах ерөнхий зарчим;</p> <p>-Барилгын бүтээц, материал эдлэлийн гал түймэр техникийн үзүүлэлт, түүнийг тооцоолох, хянах, туршилт хийх арга</p>
<p>22. Геофизикийн аюултай нөлөөллөөс хамгаалах</p>	<p>-Хүн амын аюулгүй байдал, инженерийн хамгаалалтын байгууламжийн ашиглалт, барилгын инженер хайгуулын судалгаа болон хот байгуулалт, эзлэхүүн төлөвлөлт, барилгын бүтээц, барилгын техникийн арга хэмжээнд тавигдах шаардлага</p>
<p>23. Бичил уур амьсгал, түүний хортой нөлөөллөөс хамгаалах</p>	<p>-Өрөө, тасалгааны гэрэлтүүлэг, дуу чимээ, агаарын чийглэг, дулааны дэглэмийг хангах ерөнхий зарчим;</p> <p>-Хүрээлэн байгаа орчны (байгаль цаг уурын нөхцөл, чимээ шуугиан, чичиргээ, цацраг туяа, хорт бодисын ялгаруулалт г.м) нөлөөллийн илэрхийлэл;</p> <p>-Хүмүүсийн эрүүл мэндийг дээрх нөлөөллөөс хамгаалах тооцооны аргууд болон төлөвлөлтийн үндсэн зарчим болон тэдгээрийг турших, шалгах арга</p>
<p>24. Хэмжүүрийн нийцлэл ба харилцан орлох чанар</p>	<p>-Барилгын хэмжээсийн харилцан орлох чанар ба нийцлийг хангах ерөнхий зарчмууд;</p> <p>-Хэмжээсийг зохицуулах дүрэм;</p> <p>-Геометр илэрхийллийн зөвшөөрөгдөх алдааны (хүлцлийн) хязгаар;</p> <p>-Тооцооны болон хэмжих нарийвчлалыг тооцоолох хэмжих шалгах арга</p>

25. Эрчим хүчний хэмнэлт	-Эрчим хүчний хэмнэлтийг бүрдүүлэх ерөнхий шаардлага
3. Хот байгуулалт, барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичиг	
30. Хот байгуулалт	-Хүн амын нутагшилт суурьшилт, үйлдвэрлэх хүчний байршил, хот суурин газрын хоорондын инженерийн болон тээврийн дэд бүтцийн хөгжил, нутаг дэвсгэрийн болон хэсэгчилсэн төлөвлөлт, барилгажилтын асуудлыг шийдвэрлэх үндсэн журам
31. Орон сууц, олон нийтийн болон үйлдвэрийн барилга байгууламж	-Орон сууц, олон нийтийн болон үйлдвэр, агуулахын барилга, байгууламжууд, тэдгээрийн бүрэлдэх хэсгийн ангилалууд болон тэдгээрт тавих техникийн шаардлага; -Барилгын ажил, үйлчилгээ явуулах үндсэн журам, хүлээн авах дүрэм, шалгаж турших арга
32. Тээврийн байгууламж	-Авто, төмөр зам, далан, агаарын, үйлдвэрлэлийн болон хотын тээврийн байгууламж түүний элементүүдэд тавих техникийн шаардлага, ачаалал ба үйлчлэл, ангилал; -Ажил гүйцэтгэх ба зураг төсөл боловсруулах, тооцоолох үндсэн журам, хүлээн авах дүрэм, шалгах, турших арга
33. Гидротехникийн болон усжуулалтын байгууламж	-Ус хаах далан, суваг шуудуу зэргийн бэхэлгээ зэрэг барилга байгууламжид тавигдах техникийн шаардлага, ачаалал ба үйлчлэл, ангилал
34. Гол болон үйлдвэрлэлийн дамжуулах хоолой	-Ажил гүйцэтгэх ба зураг төсөл боловсруулах, тооцоолох үндсэн журам, хүлээн авах дүрэм, шалгах турших аргууд; -Дамжуулах хоолой, нефть, нефтийн гаралтай бүтээгдэхүүний агуулах, тэдгээрийн байршилд тавигдах техникийн шаардлага
35. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн дэд бүтэц	-Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн ая тухтай орчинг бүрдүүлэх ерөнхий шаардлага
4. Инженерийн шугам сүлжээ, тоног төхөөрөмжийн норм, нормативын баримт бичиг	

<p>40. Ус хангамж, ариутгах татуурга</p>	<p>-Гадна сүлжээ ба түүний барилга, байгууламж тэдгээрийн байршил болон дотор системд тавих техникийн шаардлага, систем ба хэрэглэгчдийн ангилал, ус хэрэглээний нормууд, ус бэлтгэх ба хаягдал усыг цэвэрлэх; -Ажил гүйцэтгэх, зураг төсөл боловсруулах болон ашиглалтын горимын үндсэн журам, эрүүл ахуй, техникийн тоног төхөөрөмж, арматур, багаж хэрэгсэл ба бохир усны хоолой дамжуулга; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>41. Дулаан хангамж, халаалт, агаар сэлгэлт ба кондиционер (агаар сэлгэлт)</p>	<p>-Систем ба хэрэглэгчийн ангилал, гадна сүлжээ ба барилга байгууламж тэдгээрийн байршил, төхөөрөмж дотор системд тавих техникийн шаардлага; -Дулааны хэрэглээний норм, хаягдлыг цэвэрлэх, хоёрдогч дулааны нөөцийг ашиглах норм; -Ажил гүйцэтгэх, зураг төсөл боловсруулах, ашиглалтын горимын үндсэн журам; -Халаалтын хэрэгсэл, арматур, агаар дамжуулах хоолой; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>42. Хий хангамж</p>	<p>-Системийн ангилал, хий дамжуулга, тоног төхөөрөмж ба таслан хаах төхөөрөмжид тавих техникийн шаардлага; -Хий хэрэглээний норм; -Ажил гүйцэтгэх, зураг төсөл боловсруулах, ашиглалтын горимын үндсэн журам; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>43. Цахилгаан хангамж, холбоо дохиолол, аюулгүй байдлын хангалт ба удирдлагын систем</p>	<p>-Системийн ангилал, цахилгаан дамжуулах сүлжээ ба таслах төхөөрөмжид тавих техникийн шаардлага; -Цахилгаан хэрэглээний норм; -Ажил гүйцэтгэх, зураг төсөл боловсруулах, ашиглалтын горимын үндсэн журам; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>5. Барилгын бүтээц, эдлэхүүний норм, нормативын баримт бичиг</p>	
<p>50. Барилга, байгууламжийн буурь ба суурь</p>	<p>-Хөрсний ангилал ба тооцооны илэрхийлэл. Буурь ба гадсан суурийн зураг төсөл боловсруулах, тооцоолох; -Ажил гүйцэтгэх, ашиглах горим ба оношлох үндсэн журам; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>

51. Чулуун ба армочулуун бүтээц	-Барилга, байгууламжийн чулуун ба армочулуун бүтээцэд тавих ерөнхий шаардлага; -Зураг төсөл боловсруулах, тооцох аргууд ба бүтээцийн ажлыг гүйцэтгэх, ашиглах горим, оношлох журам; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
52. Төмөр бетон ба бетон хийц	-Цутгамал, угсармал болон угсармал-цутгамал бетон ба төмөр бетон бүтээцийн шаардлага; -Бүтээцийг барьж байгуулах, гүйцэтгэх, зэврэлтээс хамгаалах, ашиглах горим болон оношлох үндсэн журам, зураг төсөл боловсруулах, тооцоо хийх арга; -Үйлдвэрт бэлтгэсэн төмөр бетон ба бетон бүтээц; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
53. Төмөр бүтээц	-Даацын, тусгаарлах дулаалга бүхий ган ба хөнгөн цагааны хайлшин бүтээцэд тавих ерөнхий шаардлага; -Бүтээцийг бэлтгэх ба угсрах, зэврэлтээс хамгаалах, ашиглах горим, оношлох үндсэн журам ба зураг боловсруулах, тооцоолох арга; -Үйлдвэрт бэлтгэсэн ган бүтээц; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
54. Модон бүтээц	-Барилга, байгууламжийн модон бүтээцэд тавих ерөнхий шаардлага, бүтээцийг бэлтгэх, угсрах, ялзралт, өгөршилтөөс хамгаалах, ашиглах горим, оношлох үндсэн журам ба зураг төсөл боловсруулах, тооцоолох арга; -Үйлдвэрт бэлтгэсэн модон бүтээц ба эдлэхүүн; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
55. Бусад материалаар бэлтгэсэн бүтээц	-Асбестоцемент зэрэг материалаар бэлтгэсэн бүтээцэд тавих ерөнхий шаардлага; -Бүтээцийг бэлтгэх, угсрах, ашиглах горим, оношлох байдлын үндсэн журам, бүтээцийн зураг төсөл зохиох, тооцоолох арга; -Үйлдвэрт бэлтгэсэн бүтээц; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
6. Барилгын материал, бүтээгдэхүүний норм, нормативын баримт бичиг	

<p>60. Ханын өргийн материалууд</p>	<p>-Тоосго ба ханын янз бүрийн чулуун материалд тавих ерөнхий шаардлага; -Тодорхой зүйл материал, маяг загвар, маркийн техникийн нөхцөл; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>61. Эрдэст барьцалдуулах бодис</p>	<p>-Цемент болон бусад барьцалдуулах бодист тавих ерөнхий шаардлага; -Тодорхой зүйл материал, маяг загвар, маркийн техникийн нөхцөл; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>62. Бетон ба зуурмаг, дайрга, хайрга, барилгын элс</p>	<p>-Янз бүрийн төрлийн бетон, бетон хольц, барилгын зуурмагт тавих ерөнхий шаардлага; -Тухайн төрөл зүйлийн техникийн нөхцөл; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>63. Дулаан, дуу тусгаарлах болон дуу шингээх материал</p>	<p>-Эрдэс хөвөн эдлэхүүн, сүвэрхэг бетон эдлэхүүн, хөөлт цийдмэгээр бэлтгэсэн хавтан болон бусад дулаан тусгаарлах материалд тавих ерөнхий шаардлага; -Эдгээр материалын техникийн нөхцөл; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>64. Дээврийн, ус тусгаарлалтын ба бин битүүмжин материал ба эдлэхүүн</p>	<p>-Дээврийн хуйлмал материал, дээврийн лавмаг, тусгаарлалтын болон бин битүүмжүүлэх материалд тавих ерөнхий шаардлага; -Эдгээр материалын техникийн нөхцөлүүд; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>65. Засал, чимэглэл, өнгөлгөөний материал</p>	<p>-Полимер, керамик, модон бусад засал чимэглэлийн болон өнгөлгөөний материал, эдлэхүүнд тавих техникийн шаардлага; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>
<p>66. Асбесто-цементэн (шөрмөсөн) эдлэхүүн</p>	<p>-Асбесто-цементэн хавтгай ба долгионт хуудас, яндан хоолой, шахмал эдлэхүүнд тавих техникийн шаардлага; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга</p>

67. Замын материал	-Асфальтбетон, асфальтбетоны хольц зэрэг бусад замын барилгын материалд тавих техникийн шаардлага; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
68. Барилгын шил	-Хуудас шил, барилгад зориулсан шилээр хийсэн эдлэхүүнүүдэд тавих техникийн шаардлага; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
69 Цонх, хаалга, дааман хаалга ба тэдгээрийн хэрэгсэл	-Цонх, хаалганд тавих техникийн шаардлага; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
7. Түр барилга байгууламж, барилгын багаж хэрэгсэл, тоноглолын норм, нормативын баримт бичиг	
70. Зөөврийн барилга байгууламж	-Ангилал ба техникийн ерөнхий шаардлага. Тодорхой хэв шинжийн барилга байгууламжийн техникийн нөхцөл; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
71. Барилгын байгууллагын тоноглол	-Барилгын шат, дамжуурга, бетоны ажлын хэв хашмал, угсралтын тоноглол ба бэхлэгээ, гар багаж, багцлах хэрэглэгдэхүүн болон чингэлэгжүүлэлтийн техникийн ерөнхий шаардлага; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
72. Барилгын үйлдвэрлэлийн тусгай тоноглол	-Тоноглол ба хэвд тавих техникийн ерөнхий шаардлага; -Хүлээн авах дүрэм болон шалгах, турших арга
8. Барилга байгууламжийн эдийн засаг, төсөв, үнэ бүрдлийн норм, нормативын баримт бичиг	
80. Барилгын эдийн засаг	-Хөрөнгө оруулалтын төслийн үр ашгийн асуудал, гэрээний харьцаа ба хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааг зохицуулах зохион байгуулалт, арга зүйн журам

<p>81. Үнэ бүрдэл ба төсөв</p>	<p>-Зураг төсөл, хайгуулын ажлын өртгийг төслийн ба төслийн өмнөх үе шатны үед үнэлэх дүрэм ба арга; -Барилгын оролцогч талуудын хоорондын тооцоо, барилгын бүтээгдэхүүний чөлөөт (гэрээний) үнийн бүрдүүлэлт болон хөрөнгө оруулалтын шаардагдах хэмжээг тодорхойлоход хэрэглэх төсөв үнэлгээний норматив бааз</p>
<p>82. Материалын болон түлш, эрчим хүчний нөөц</p>	<p>-Барилга байгууламж барихад шаардагдах материалын болон түлш эрчим хүчний хангамжийн нөөцийн зарцуулалтын нормативыг боловсруулж хэрэглэх дүрэм ба аргачлал</p>
<p>83. Хөдөлмөрийн нөөц</p>	<p>-Барилгын бүтээгдэхүүний элементүүдийн хөдөлмөр багтаамж болон түүнчлэн цалин хөлсөнд шаардагдах хөрөнгийг тодорхойлох арга ба дүрэм</p>

Хаяг:
“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакц,
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turiin_medeel@parliament.mn
Утас: 262420
Хэвлэлийн хуудас: 2.5
Индекс: 200003